

Studieresa till Bryssel för Kommunförbundet Stockholms Läns arbetsutskott och kommunstyrelseordföranden i regionen, 29-30 september 2015

Minnesanteckningar

Den 29-30 september 2015 arrangerade Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) en tvådagars studieresa till Bryssel för arbetsutskottet och kommunstyrelseordföranden i regionen. Studiebesöken arrangeras i samverkan med Stockholmsregionens Europakontor, där KSL är en av tre huvudägare.

Temat för studieresan var framförallt asylfrågor, migration och fri rörlighet, men även EU:s klimat- och energipolitik samt svenska näringslivs- och fackfrågor, och hur EU:s beslut påverkar Storstockholms förutsättningar att fortsätta utvecklas.

För mer information om programmet, *se bilaga*.

Tisdag 29 september

Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen (EU-representationen). Möte med Adrian Engman, Ministerråd och Lars-Erik Fjellström, rättsråd på EU-representationen med ansvar för asylfrågor, migration och fri rörlighet inom EU.

Under mötet presenterades och diskuterades de utmaningar Sverige och EU står inför inom dessa områden och vilka åtgärder som vidtas på europeisk nivå.

Adrian Engman inledde med att övergripande berätta om avdelningens arbetsområden.

Justitiedepartementets tiotal anställda på EU-representationen arbetar med polisiärt samarbete, asyl och migration, samarbete mellan domstolar och EU-dimensionen av processrätt, straffrätt och civilrätt.

Allra högst på agendan nu är flyktingkrisen. Så stor aktivitet har sällan setts. Möten hålls för närvarande även på helger och kvällar. Flyktingkrisen har inte bara satt Schengensamarbetet på prov, utan hela unionen på prov. Nästa år ska Storbritannien folkomrösta om sitt medlemskap i EU. Sveriges ställningstaganden i rådet ligger ofta nära Storbritanniens. Skulle Storbritannien gå ur förlorar Sverige en viktig partner i samarbetet.

En stor svårighet med EU:s gemensamma asylsystem är de stora skillnader i hur direktiven genomförs. Verkställigheten är ett generellt problem. EU-kommissionen är fördragets väktare och ska säkerställa att lagstiftningen följs och implementeras. Dock har man hellre fört dialog än upprättat lagföring. I frågan om asyl kan det finnas taktik i att inte verkställa regelverket. Flyktingar vill inte vara kvar, utan söker sig hellre till andra länder.

Förutom en omfördelningsmekanism av flyktingar mellan medlemsländerna har EU-kommissionen även föreslagit att upprätta hot-spots. Här ska man kunna arbeta med att bevilja asyl. Det finns en stor diskrepans mellan asylsökande och de som är berättigade att få asyl, vilket tar upp mycket resurser från de som behöver. Syrier och eritreaner får 80 % beviljande. EU har tagit fram en lista på säkra ursprungsländer som ska förenkla förfarandet.

På hot-spots ska man också arbeta med återvändande. I Sverige verkställs ca 50 % av avvisningar och utvisningar, men det är ett generellt problem i EU. Avsaknad av resedokument är en bidragande faktor. Har man inga sådana kan det vara svårt att bli tillbakaskickad. EU för en diskussion med afrikanska staterna för att de ska godkänna s.k. "laissez-passer" pass. Många länder i Afrika tjänar dock mer på remitteringar, pengar som migranter skickar till sina anhöriga, släktingar och vänner i sitt ursprungsland, än vad de gör på bistånd, vilket gör ärendet svårhanterligt.

EU-kommissionen. Möte med Pierre Schellekens, biträdande kabinettchef till Miguel Arias Canete, kommissionär med ansvar för klimat- och energifrågor.

Under mötet redogjorde Pierre Schellekens för EU-kommissionens arbete, särskilt inom energi- och klimatpolitiken och gav perspektiv på Sveriges förhållande till EU.

Pierre Schellekens är biträdande kabinettschef på EU-kommissionen. Kabinetten arbetar direkt som rådgivare till kommissionärerna. För första gången finns det en kommissionär för både energipolitik och klimatpolitik. Ytterligare förändringar med den nytillsatta EU-kommissionen är att man för första gången har vice-ordföranden bland kommissionärerna. Dessa ansvarar för projektgrupper som ska leda till ett bredare samarbete mellan de olika direktoraten.

Kabinetts prioriteringar just nu är att genomföra energiunionen och förbereda klimatförhandlingarna inför klimatmötet i Paris.

Energiunionen: Det finns ännu inte en gemensam EU-politik inom energiområdet. Situationen i Europa är att energipriser har ökat på grund av höjda skatter samt stödssystem till förnybart mm. Europa är beroende av import men egentligen finns det ingen brist på energi utan vi är för dåligt koordinerade. Spanien t.ex. får inte in all sin vindkraft i systemet. Europa är även allt för beroende av fossila bränslen och vi spenderar 1 miljard € per år i import. EU-kommissionen vill nu skapa en gemensam marknad och ett bättre sammankopplat nät och gemensam politik för att få ner den kostnaden. Stödssystemet för förnybart bör även bli mer harmoniserat om än inte gemensamt. Dock kan man tänka sig regionala stödssystem, t.ex. ett nordiskt. Som konsument i Stockholmsregionen ska det i fortsättning bli möjligt att få energi från exempelvis portugisiskt vindkraft och Sverige kan i framtiden bli ett exportland av grön energi.

Det kommer dock att ta många år att komplettera den inre marknaden. I år har fokus varit på att lyfta frågan och nästa år kommer lagstiftningsförslag. Just nu pågår ett samråd om hur elmarknaden fungerar. EU-kommissionen vill att det ska vara prissignaler som stöder investeringar men nu är det istället stödsystemen som styr. Det skapar investeringar utan marknadsmässiga grunder.

Hela vårt sätt att konsumera el håller på att förändrats. Ett meddelande kring konsumentfrågor togs i somras. I framtiden ska alla hushåll ha smarta mätare. Idag diskuteras "energieffektivitet" och nästa steg kommer att bli "efterfrågestyrt" och då kommer tror man att konsumtionen kommer att minska. Ändringar i svenska lagar kan komma att behövas och det är en diskussion kommissionen får ta med Sverige.

Klimatpolitiken: På klimatsidan finns gemensam lagstiftning och klimatpolitiken är nu högt på agendan. Klimatmötet i Paris, COP21, det tjugoförsta partsmötet under FN:s klimatkonvention äger rum 30 november till 11 december. Mötet är särskilt viktigt eftersom länderna där ska enas om ett nytt globalt klimatavtal som ska gälla från år 2020. Mötet i Paris ska mynna ut i ett avtal som måste återspegla dagens verklighet. Därför är det viktigt att alla G20 länder skriver på och särskilt Kina måste vara med, något som Pierre menade kommer att ske och för första gången kan man då tala om ett globalt avtal. Dock blir det antagligen inget bindande utsläppsmål får då kommer inte USA att skriva under. Viktigare är att ett system för mätning och kontroll och ett system för att höja ambitionsnivån, samt att klimatfinansiering kommer med i avtalet.

EU:s mål och därmed också Sveriges är en 40-procentig minskning av utsläpp av växthusgaser till 2030. Den största delen av detta täcks av utsläppshandeln. Inom sektorer som jordbruk och transport kommer det sättas nationella mål på förslag av EU-kommissionen som bygger på BNP per capita.

Pierre fick även berätta hur det är att arbeta inom en organisation som för tillfället till så stor del får hantera kriser. Frustrationen som kommissionen kan känna bygger mycket på att medlemsstaterna måste vara med och ta de beslut som behövs, annars kan EU-kommissionen inte göra något. Å andra sidan är det på grund av maktförflyttning till EU som kriserna idag överhuvudtaget hamnar på kommissionens bord.

Annika Ström Melin, DN:s korrespondent i Bryssel berättar om sitt arbete som journalist och aktuella frågor på "Brysselagendan".

Med bakgrund i Sveriges Radio, flyttade Annika Ström Melin till Luxemburg med sin make som fått arbete på EU-domstolen när Sverige var nya medlemmar i EG 1994. Antalet journalister som då arbetade i Bryssel var fyra gånger fler än idag. EU-kunskapen var inte så hög men det var däremot intresset.

Annika berättade inlevelsefullt hur EU-samarbetet byggdes upp mycket tack vare den franske diplomaten Jean Monnets idéer om ett framtida förenade staterna för Europa och som han senare skrev om i sin bok "Memoire". Hon drog paralleller till den nuvarande ordföranden för EU-kommissionen, Jean Claude Juncker, som hon anser sig ser sig som efterföljare till Jean Monnet.

”Idag pratar vi inte om vart EU är på väg eller vilket EU vill ha. Vi försöker lösa de kriser och problem som finns. Juncker gör detta mycket genom att rensa ut i lagstiftningen och fokusera på de stora gemensamma frågorna.”

Personligen tyckte Annika att det är tråkigt hennes tidning inte efterfrågar fler texter om EU:s lagstiftning och hur den påverkar på lokal och regional nivå. De stora frågorna som dagens flyktingkris och den grekiska krisen får det största utrymmet.

Svenskt Näringslivs Brysselkontor och LO:s, TCO:s och Sacos gemensamma Brysselkontor.

Möte med Jens Hedström, avdelningschef för Svenskt Näringslivs Brysselkontor och Jenny Grensman, SACO-förbundet ”Sveriges Ingenjörer” och utsänd på fackens gemensamma Brysselkontor.

Under mötet informerade Jens Hedström, avdelningschef för Svenskt Näringslivs Brysselkontor och Jenny Grensman från fackens Brysselkontor om sina respektive organisationers prioriterade frågor samt samtalade om bl.a. den Inre marknads betydelse och utmaningar för Stockholmsregionen.

Jenny Grensman presenterade kort fackens Brysselkontor som finns i Bryssel sedan 1989. De arbetar med frågor som är gemensamma för de tre facken. De driver även, tillsammans med Svenskt Näringsliv, nyhetssidan Europaportalen. Uppdraget är att följa lagförslag och försöka hitta de frågor som är intressanta och som kan påverka svenska anställda. Det är experter hemifrån som tycker till i frågor.

Jens Hedström presenterade kort Svenskt Näringsliv. De finns i Bryssel sedan 1974 eftersom Europa alltid varit en viktig marknad för svenska företag. De arbetar med information och rådgivning men även med påverkan. Följande frågor är prioriterade:

- Få bort hinder på inre marknaden
- Handelsavtal, fri handel
- Regelverken, titta på effekterna av förslag

För att få genomslag för sina åsikter arbetar man genom att fokusera och samarbeta med de som tycker lika. Ofta är det de nordiska länder samt Tyskland, Nederländerna och Storbritannien.

Under samtalet framkom att Både Svenskt Näringsliv och fackens Brysselkontor är positiva till den Inre marknaden, som betyder mycket för svensk ekonomi och särskilt Stockholmsregionens ekonomi. Trots att det finns många gemensamma nämnare för de båda kontoren så skiljer de sig till exempel åt i åsikterna om lönebildningen. Diskussionerna handlade också om utstationeringsdirektivet som reglerar vilka regler som ska gälla när man tillfälligt skickar personer till andra länder för att arbeta.

De svenska facken vill inte att EU harmoniserar för mycket. De anser att det inte alltid behövs lagstiftning, utan den svenska modellen med kollektivavtal och förhandlingar bör värnas. Den svenska modellen har funnits länge och ska man ändra på den ska man ändra på väldigt mycket.

Svenskt Näringsliv anser att den svenska modellen behöver uppdateras eftersom världen förändras och försvarar den fria rörligheten och konkurrens.

Båda är överens om att volymen på regelverket är för stort. EU-kommissionen arbetar för tillfället med att ta bort överflödiga regler och de frågor som rådet och Europaparlamentet inte kan komma överens om. Jens Hedström nämnde också att förutom det kopiösa EU-regelverket så inför Sverige generellt alltid särregler på alla direktiv, något man kallar ”gold-plating” eller ”överimplementering”.

Regler för offentlig upphandling diskuterades. Svensk Näringsliv bistår med utbildningar och det är fundamentalt att kommuner har bra beställarkompetens. Nya regler börjar gälla nästa år så det är viktigt att sätta sig in i dessa nu för att minska överklaganden.

Avslutningsvis anser de båda att en viktig fråga framöver kommer att bli digitaliseringen. Regler på området kan försvåra situationen för svenska företag och det är viktigt att påverka i frågan. Sverige är rankad som fyra i världen inom digitalisering, vilket betyder att EU-kommissionen lyssnar på svenska aktörer som uttalar sig i frågan.

Onsdag 30 september

European Policy Center (EPC), Yves Pascouau, expert på asyl, migration och integrationsfrågor.

Yves Pascouau redogjorde för EU:s immigration- och flyktingpolitik och gav sin bild av vilka möjligheterna, men även svårigheterna är, och vad som skulle kunna göras annorlunda.

Yves Pascouau arbetar på EPC, som är en oberoende tankesmedja som analyserar och debatterar EU-politik i syfte att främja EU-samarbetet.

Han har utvecklat en hemsida där han samlat all lagstiftning på området:

www.europeanmigrationlaw.eu

EU började arbeta med lagstiftning på migrationsområdet i mitten av 80-talet. Det fanns ett politiskt tryck på att skapa Schengensamarbetet. En viktig milstolpe var Amsterdamfördraget 1999 då EU fick befogenhet i asyl och migrationsfrågor. Mycket har hänt de senaste 15 åren dock saknas det fortfarande en gemensam politik på området.

Medlemsländerna vill bevara makten i frågorna, men flyktingkrisen idag visar att det finns begränsningar. Alla medlemsländer spelar inte efter enligt samma regler och alla implementerar inte de överenskomna lagarna. Den största farhågan idag är om vi kan bevara Schengenområdet som bygger mycket på ömsesidigt förtroende inom EU, något som har försvagats med krisen.

Det är viktigt att möjligheterna till att bli bedömd som flykting är lika i alla medlemsländer, något vi idag är långt ifrån. För att möjliggöra detta måste vi inse att asyl och migrationsfrågor inte längre är nationella frågor utan EU-frågor.

EU och medlemsländerna har agerat alldeles för långsamt. Redan 2014 varnade FRONTEX för flyktingsituationen och vad som väntade.

Vad måste göras nu:

- Militära insatser i Medelhavet för att bl.a. förstöra smugglares fartyg
- Hjälpa flyktingar i närområdet

I det långa loppet måste vi fundera på att:

- Integrera integrationspolitik i migrationspolitiken. De som kommer idag kan komma att stanna länge.
- Lokala aktörer behöver bli involverade i policyutformningen av migrationspolitiken. Det är dessa som ska se till att flyktingar och invandrare får bostäder, går i skola mm.

Det är även viktigt att vi redan idag börjar fundera på hur människors rörlighet kommer att se ut om 20 år, något som idag inte alls diskuteras på EU-nivå. Många faktorer som klimatförändringar, krig, ökning av medelklassen i fattiga länder mm kommer skapa nya strömningar. Detta kommer att bli en nyckelfråga för framtiden.

KSO-möte

VP 2016

Madeleine Sjöstrand och Emil Lindqvist presenterade det pågående arbetet med verksamhetsprogrammet för 2016 för att få inspel och synpunkter från KSO. Följande synpunkter framfördes:

Vad ska KSL göra inom flyktingområdet

- Kartlägga hur boendesituationen ser ut i kommunerna.
- Bidra till att kommunerna enas om en nivå på vad kostnaderna kan bli för boende för ensamkommande barn.
- Bestämma vilka principer som ska gälla för placering av ensamkommande barn i länet.
- Utveckla arbetet med validering i regionen för att säkerställa att den kompetens som tillförs regionen tas tillvara och att arbetsmarknadstillträdet underlättas. Särskilt bör fokus läggas på personer som är verksamma inom bristyrken i regionen.

Andra medskick

- Kompetensförsörjning är viktigt att lyfta fram, där finns det en potential för att arbeta regionalt.
- Viktigt att lyfta fram vatten och avloppsfrågan på strategisk nivå. Området når sällan politiken, utan blir en fråga frö de direkt involverade. Samtidigt står regionen och kommunerna inför både stora investeringar och svåra avvägningar.
- Infrastruktur – det är viktigt att hitta en regional linje i arbetet med transportlösningar.

Information om ärenden från AU inför styrelsen 8 oktober

Kort presentation, handlingar finns [HÄR](#)

Möte med svenska Europaparlamentariker med särskild koppling till Stockholmsregionen. Deltagande ledamöter: Christofer Fjellner (M), Jytte Guteland (S), Fredrick Federley (C).

Samtal under ledning av Mats Gerdau med svenska ledamöter kring aktuella frågor för Stockholmsregionen och EU.

Vad EU kan göra för att öka konkurrenskraften i Stockholmsregionen?

Fredrick Federley underströk att konkurrenskraftsfrågor och forskningsfrågorna berör Stockholmsregionen och en bra och progressiv politik här är viktig för regionen.

Christofer Fjellner menade att frihandelsavtalet med USA som nu förhandlas kommer att bli viktig för regionen och dess möjligheter att växa.

Jytte Guteland framhöll grön teknik och frågor om hur man löser stark urbanisering på ett hållbart sätt samt den digitala agendan är viktiga för regionen.

Bostadsbyggande och trafikinfrastruktur: är något i brottas med i regionen. Är det EU-frågor?

Christofer Fjellner: EU ska inte ha någon bostadspolitik. Däremot finns det direktiv som berör frågan, som bullerdirektiv t.ex.

Jytte Guteland: Bostadspolitiken blir relevant i andra processen. Energiunionen och energieffektiviseringar. Smarta byggnader kommer att vara en stor del i den diskussionen. Fjärrvärme vill vi främja från svensk sida. Urbaniseringen vi ser i hela EU ställer stora utmaningar på städer. Hur ska EU stötta en hållbar utveckling? Vi kommer att få se fler studiebesök framöver. Särskilt britter är särskilt intresserade av hur vi gör i Stockholm.

I Sundbyberg är det svårt att bygga på grund av närheten till Bromma och järnväg. Vi får höra att det är EU-regler som är problemet, är det så?

Jytte Guteland: Det är viktigt för parlamentariker att få exempel från städer om vilka effekter EU-lagstiftning får på lokal nivå. Ta gärna kontakt med oss så att vi kan lyfta problematiken.

Christofer Fjellner: Ofta implementeras inte EU-lagstiftningen på samma sätt i alla EU-länder. Det kan vara Sverige som infört särregler. Kontakta oss så kan vi fråga våra europeiska kollegor hur man gör i deras länder.

Hur ser ni på dagens flyktingkris?

Jytte Guteland: Oavsett vilken kommitté vi sitter i måste vi fokusera på mänskliga rättigheter. Tycker Europaparlamentet hittills varit för svag i frågan men ser nu en förändring.

Christofer Fjellner: Motståndet i många länder är jättestort. Svårt hur vi politiskt ska orka bära det här.